

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Národní ústav pro vzdělávání/IPs Podpora krajského akčního plánování/P-KAP/leden 2019

ROZVOJ ŠKOL JAKO CENTER CELOŽIVOTNÍHO UČENÍ

MANAŽERSKÉ SHRNU TÍ VE FORMÁTU „PROČ? – CO? – JAK?“
SWOT ANALÝZA OBLASTI INTERVENENCE

II. a III. část pojetí tematické oblasti intervence ve verzi pro decizní sféru
vzdělávací politiky České republiky

II. Manažerské shrnutí pro oblast Rozvoj škol jako center celoživotního učení

PROČ je tato oblast důležitá

Školy jako centra celoživotního učení (CŽU) – jde o moderní pojetí škol, které maximálně využívají svého personálního i materiálního potenciálu a **stávají se otevřenými institucemi poskytujícími počáteční i nejrůznější druhy dalšího vzdělání (DV profesního, zájmového, občanského včetně uznávání výsledků předchozího učení) nejen žákům, ale i dospělým a seniorům, a to jak s ohledem na jejich možnosti, zájmy a předpoklady, tak s ohledem na potřeby regionálního trhu práce.**

Dochází k rozvoji škol v činnostech:

Vzdělávací – škola vzdělává nejen žáky, ale i dospělé občany, dochází k maximálnímu využití vzdělávacího potenciálu školy, tedy pedagogů i materiálního vybavení; vzniká lepší postavení škol na trhu vzdělávání.

Odborné – dochází k rozvoji profesních kompetencí pedagogických pracovníků; získávají předpoklady pro lektorskou činnost v oblasti DV.

Sociální partnerství – zkušenosti škol s realizací rekvalifikačních kurzů; dochází k rozvoji spolupráce se sociálními partnery, k vytváření nových partnerství vycházejících z potřeb trhu práce; škola má vyšší respekt k požadavkům světa práce.

Projektové – školy získávají i realizují projekty hrazené z ESF zaměřené na vzdělávání dospělých; dochází ke zhodnocení již získaných zkušeností z projektů zaměřených na realizaci DV a poskytování profesních kvalifikací.

Finanční – škola poskytuje další vzdělávání (viz školský zákon) v rámci své vedlejší činnosti, tedy za úplatu, a tím zabezpečuje i další finanční zdroje pro školu.

CO tuto oblast charakterizuje

V oblasti profesního vzdělávání školy poskytují buď **kvalifikační další vzdělávání** (vč. uznávání výsledků předchozího učení podle standardů NSK), nebo **doplňující DV**.

Specifickým druhem DV je **další vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP)**, kdy školy poskytují buď **akreditované programy (např. účastníkům z dalších škol) nebo vzdělávají své pedagogy v neakreditovaných akcích.**

V oblasti občanského vzdělávání školy připravují kurzy orientované na kompetence občanů EU (např. získávání digitálních gramotností ad.), či na specifická národní nebo regionální témata (např. získávání finanční či právní gramotnosti ad.).

V oblasti zájmového vzdělávání se školy orientují na kurzy vycházející z jejich počátečního vzdělávání či ze zaměření nebo zájmu pedagogů. Nabídka zájmových a aktivizačních činností škol přispívá k zajištění, udržení či obnovení kvalitního života občanů. Zaměřuje se na vyhledávání silných stránek uživatelů, na jejich dovednosti, možnosti, vloh, přednosti, zájmy a predispozice, které pak rozvíjí dle jejich přání.

Vzdělávání seniorů je vyčleněno jako **samostatný segment v DV** pro specifickou cílovou skupinu vymezující se věkovou, fyziologickou, psychologickou a sociální charakteristikou prožívané vývojové etapy lidského života. Skupinou, která má mimo jiné s dospělými společné i vlastní specifické vzdělávací

potřeby a možnosti, ale vyžaduje odlišné vzdělávací přístupy, postupy, modifikované či zcela nové vzdělávací obsahy (zvládnutí stárnutí a stáří).

JAK je nejvhodnější tuto oblast rozvíjet a podporovat

Školy, které uvádějí, že jsou centry CŽU, již určité zkušenosti v této oblasti mají. Buďto vlastní, nebo navazují na projekty, kterých se dříve zúčastnily. Potvrzují přínos DV pro školu i uváděné bonusy a většinou pokračují v poskytování DV dospělým.

Školy, které do tohoto procesu teprve vstupují, využívají podpory projektu P-KAP k získání informací a následně zařazují svoje představy do Školních akčních plánů (ŠAP).

Škola, která zamýšlí se stát centrem CŽU, má možnost zvolit a rozvíjet DV profesní, občanské či zájmové v oblasti všech věkových skupin.

Co bude škola nabízet, záleží jen na jejich cílech a zájmu. Měla by využít vazby na svoji oborovou profilaci počátečního vzdělávání a na materiální a personální podmínky školy. Stejně tak záleží na zájmu a potřebách zájemců o vzdělávání a zaměstnavatelů.

Do volby vzdělávacích obsahů a konkretizace cílových skupin, pro které bude DV určeno, se vždy bude promítat plán priorit národní i regionální vzdělávací politiky v delším časovém horizontu. Kraje mohou např. podporovat rozvoj DV škol krajskými projekty ad., příkladem je projekt Jihomoravského kraje – KAPODAV.

Zpracovali:

Jana Bydžovská, PhDr.

Petr Paníček, Mgr.

NÚV, P-KAP 13. 12. 2018

III. SWOT analýza za oblast

Silné stránky (strengths) zejména škol	Slabé stránky (weaknesses) zejména škol
<ul style="list-style-type: none"> - Široká škála možností nabídky DV na SŠ a VOŠ včetně využití NSK; - Zhodnocení již získaných zkušeností SŠ a VOŠ v projektech UNIV s realizací DV a poskytováním profesních kvalifikací; - Zkušenosti s realizací rekvalifikačních kurzů ve spolupráci s ÚP, firmami; - Odborný přínos – rozvoj profesních kompetencí pedagogických pracovníků, kvalifikovaný učitelský sbor s předpoklady pro lektorskou činnost v oblasti DV; - Úspěšnost SŠ a VOŠ v realizaci projektů hrazených z EU zaměřených na vzdělávání dospělých; - Podpora DV SŠ a VOŠ ze strany KÚ, MŠMT, EU, respektování Strategii vlády i EU, WHO; - Vyšší respekt SŠ a VOŠ k požadavkům světa práce; - Provázanost počátečního a dalšího vzdělávání; - Naplnění konceptu CŽU (SŠ a VOŠ poskytují počáteční a další vzdělávání); - Společenský přínos – rozvoj spolupráce se sociálními partnery, nová partnerství; - Vyšší informovanost veřejnosti o činnosti škol, lepší marketing; - Přínos pro kraje, obce a jednotlivce (SŠ a VOŠ poskytují DV přímo v místě – dostupnost DV pro občany); - Finanční přínos pro SŠ a VOŠ; - Lepší postavení škol na trhu vzdělávání. 	<ul style="list-style-type: none"> - Nezájem některých ředitelů škol, pedagogů, lektorů DV poskytovat kromě počátečního vzdělávání i DV; - Neznalost benefitů CŽU (co vlastně školám poskytování DV v celé jeho šíři přináší); - Neochota části učitelů se dále vzdělávat v pedagogickém projektování či v poskytování DV dospělým, nezájem stát se lektory DV; - Nedostatek zkušeností některých škol s realizací rekvalifikačních kurzů ve spolupráci s ÚP, firmami; - Odmítavý postoj Úřadů práce k poskytování rekvalifikací školami; - Nezájem části veřejnosti – účastníků, firem o DV škol; - Nedostatek informací SŠ a VOŠ o možnostech realizovat projekty zaměřené na vzdělávání dospělých a hrazené z EU; - Neinformovanost škol o podpoře DV SŠ a VOŠ ze strany KÚ, MŠMT, EU, naplňování Strategii; - Nezájem většiny škol o potřeby světa práce, občanů, zájmové činnosti, seniorů; - Nezájem části škol o rozvoj spolupráce se sociálními partnery a navazování nových partnerství; - Nedostatečná informovanost veřejnosti o nabídce škol v DV, marketing orientovaný pouze na počáteční vzdělávání; - Nedostatečné uvědomění společenského přínosu škol v poskytování DV pro kraje, obce i jednotlivce; - Nedostatečné uvědomění škol v přínosu dostupnosti DV pro kraje, obce i jednotlivce; - Nevyužití zákonné možnosti škol (viz školský zákon, kapitola č. 9) poskytovat vedlejší činnost za úplatu a tím přispívat i finančně k rozvoji školy (finanční přínos pro učitele, k vybavení škol, apod.); - Chybějící e-learningová podpora DV, nedostatečný marketing, příp. jeho neznalost;

	<ul style="list-style-type: none"> - Nedostatek financí účastníků – mnohdy vysoká cena kurzů, nezájem firem o vzdělávání svých pracovníků apod.
Příležitosti (opportunities) škol i celého systému	Hrozby (threats) škol i celého systému
<ul style="list-style-type: none"> - Rozšíření nabídky poskytování DV v návaznosti na počáteční vzdělávání škol; - Poskytování profesních kvalifikací podle NSK, autorizace škol; - Využití potenciálu školy – odborných pedagogů i materiálního zázemí ve prospěch dalšího vzdělávání; - Navazování nových partnerství se sociálními partnery, firmami, ÚP; - Rozvíjení profesních kompetencí pedagogických pracovníků; - Realizování projektů hrazených z EU zaměřených na vzdělávání dospělých; - Podporování vzdělávací politiky státu deklarované ve Strategii 2020; - Větší informování veřejnosti o činnosti škol, zlepšení marketingu; - Zabezpečit další finanční zdroje pro školu, vycházející z její vedlejší činnosti; - Zlepšení postavení školy na trhu vzdělávání; - V rámci mezigeneračního vzdělávání zapojení rodinných příslušníků (prarodičů) žáků školy, vychovávat ke sblížení generací; - Umožnění seberealizace pedagogů ve vzdělávání dospělých; - Zvýšení aktivity škol v zadávacích řízeních poptávajících profesní kvalifikace, umožnění získat stupně vzdělání prostřednictvím PK; - Realizování kurzů pro osoby se změněnou pracovní schopností; - Zhodnocení již získané zkušeností SŠ a VOŠ v projektech UNIV; - Využití zkušeností s realizací rekvalifikačních kurzů ve spolupráci s ÚP, firmami; - Získávání projektů hrazených z EU zaměřených na vzdělávání dospělých; - Větší poznávání potřeb a požadavků světa práce. 	<ul style="list-style-type: none"> - Odebrání autorizace profesní kvalifikace; - Nezájem o DV – neochota a nezájem občanů o sebevzdělávání; - Legislativní změny ovlivňující vzdělávání dospělých; - Finanční náročnost pro účastníky DV; - Nedostatečné finanční krytí pro navrhované projekty; - Neochota většiny učitelů vzdělávat se; - Přílišná administrativní náročnost; - Malá informovanost široké veřejnosti o přínosech DV a neznalost možností DV; - Odmítavý přístup managementu některých škol; - Nedostatečné lektorské dovednosti některých pedagogů a neznalost práce s dospělými v rámci DV.

Jak pomoci silných stránek využít příležitosti? (S-O hodnocení)

- Rozšířit nabídku DV na SŠ a VOŠ včetně využití NSK;
- Zhodnotit již získané zkušenosti SŠ a VOŠ v projektech s realizací DV;
- Zvýšit podporu DV SŠ a VOŠ ze strany KÚ, MŠMT, EU, respektování Strategii vlády i EU, WHO;
- Naplnit koncept CŽU (SŠ a VOŠ poskytují počáteční a další vzdělávání) a provázat PV a DV;
- Zvýšit informovanost veřejnosti o činnosti škol, lepší marketing;
- Zlepšit postavení škol na trhu vzdělávání včetně financování a zvýšit jejich respekt k požadavkům světa práce.

Jak využít příležitosti k odstranění slabých stránek? (W-O hodnocení)

- Využití potenciálu školy – odborných pedagogů i materiálního zázemí ve prospěch dalšího vzdělávání;
- Rozvíjet profesní kompetence pedagogických pracovníků – lektorské kompetence;
- Podporovat vzdělávací politiku státu deklarovanou ve Strategii 2020;
- Zvýšit informovanost veřejnosti o činnosti škol, zlepšit marketing vzdělávání;
- Zabezpečit další finanční zdroje pro školu, vycházející z její vedlejší činnosti;
- Umožnit seberealizaci pedagogů ve vzdělávání dospělých;
- Realizovat kurzy pro osoby se změněnou pracovní schopností;
- Zhodnotit již získané zkušenosti SŠ a VOŠ v projektech na DV;
- Zvýšit objem projektů hrazených z EU zaměřených na vzdělávání dospělých.

Jak využít silné stránky k odvrácení hrozeb? (S-T hodnocení)

- Zhodnotit již získané zkušenosti SŠ a VOŠ v projektech s realizací DV a poskytováním profesních kvalifikací;
- Vyšší respekt SŠ a VOŠ k požadavkům světa práce;
- Více provázat počáteční a další vzdělávání;
- Naplnit koncept CŽU (SŠ a VOŠ poskytují počáteční a další vzdělávání);
- Společenský přínos – rozvoj spolupráce se sociálními partnery, získat nová partnerství;
- Přínos pro kraje, obce a jednotlivce (SŠ a VOŠ poskytují DV přímo v místě – dostupnost DV pro občany);
- Finanční přínos pro SŠ a VOŠ;
- Zlepšit postavení škol na trhu vzdělávání a snížit administrativní náročnost.

Jak snížit hrozby ve vztahu k slabým stránkám? (W-T hodnocení)

- Zvýšit zájem ředitelů škol, zejména pedagogů a lektorů DV poskytovat kromě počátečního vzdělávání i DV;
- Zvýšit informovanost o benefitech CŽU;
- Motivovat pedagogy se dále vzdělávat v pedagogickém projektování či v poskytování DV dospělým, stát se lektory DV;
- Zvýšit spolupráci s ÚP k poskytování rekvalifikací školami;
- Zvýšit informovanost SŠ a VOŠ o možnostech realizovat projekty zaměřené na vzdělávání dospělých a hrazených z EU;
- Posílit marketing orientovaný na další vzdělávání;
- Využít zákonné možnosti škol (viz školský zákon, kapitola č. 9) poskytovat vedlejší činnost za úplatu a tím přispívat i finančně k rozvoji školy (finanční přínos pro učitele, k vybavení škol, apod.);
- Vytvořit chybějící e-learningovou podporu DV;
- Zvýšit možnosti financování ze strany účastníků – mnohdy vysoká cena kurzů, nezájem firem o vzdělávání svých pracovníků apod.